„ЗАСТАВА“ излази редовно: четвртком, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — к.
на по године . . . . . 7 ф. — к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ЛИСТ целокупне српске народне слободоумне странке.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 151. У Новом Саду у уторак 2. октобра 1890. ГОДИНА XXV.

НИЈЕ ПОМОГЛО.

Од 1. октобра по нов. престао је у Немачкој да важи закон против социјалиста. И шта се видило том приликом? Видело се то, да тај закон није требало ни створити, јер се није постигла цел, која се хтела њиме постићи, дакле, да се и највећи данас државник Бизмарк љуто превario, тако љуто, да је и његова политика против социјалиста у неколико припомогла пензионовању му. Хтео је да стане за врат социјалној демократији у Немачкој и за то је најпре створио строг закон против социјалиста, који се није тицао оног јадног радника немачког, него је наперен био против вођа и социјалистичке штампе. Бизмарк је мислио, кад уклони извесне људе и кад угуши социјалистичку штампу, да је онда угушио и саму мисао. За тим је хтео да привуче и задобије немачког радника стварањем закона, који би овом олакшали положај. Но колико је био енергичан и строг при донашању закона против социјалиста, толико је — можда и преко своје воље — морао бити обазрив при донашању закона за олакшање положаја немачком раднику према — капиталу. Он није смео да удари јаче на капитал, него је гледао да очупа толико од њега, колико не би исти осетио, а међутим доста, да се раднику замажу очи. Но као што видимо, Бизмарку та политика није испала за руком. Ма да је протерао из Немачке близо 900 социјалиста, те преко 500 породица оставио без старатеља; ма да је немачка полиција забранила преко 90 листова и преко 1000 брошира конфисковала, а при томе превртао очима, те намигивао и ласкао радницима — није му политика била од успеха. Од онога, што је хтео постићи, постигао је противно. Јер, шта видимо данас?

Социјалисте у место да су под оним силним притиском ослабели, они су ојачали, постали су многобројнији и силнији. Помислимо само на околност, да је социјална демократија у државном немачком сабору заступљена са близу 40 посланика, а избори за државни сабор били су још кад је закон против социјалиста трајао. Колики би био број социјалиста у државном сабору, да није било закона, који је престао од 1. октобра да важи!

Мисли се, да је Бизмарк пао баш са његове унутрашње политике. Могућно је и то. Бар данашњи немачки цар хоће више да се приближи радницима, него што је то хтео Бизмарк. Питање је, разуме се, хоће ли и цару Вељему испасти за руком, да раднике задобије за себе. Да је радничко питање у Немачкој и сувише озбиљно питање, у то не може нико посумњати. Цар Вељем увиђа и сам то, па хоће да избегне сваку трзавицу, која би случајно могла бити од врло незгодних и неповољних последица и по саму немачку државу. И за то он хоће, да Немачка са свима државама у пријатељству живи, за то се он спрема и за састанак са председником француске републике. Он се налази између две ватре: између капитала и између радника. На данашњем капиталистичком друштвеном основу није могућно захтеве и капитала и радника испунити. Капитал је направио од радника живу робу, радник хоће да постане слободан човек. И за то ма куд нагао цар Вељем, хоће да је миран с поља. Немачка држава поред свег свог сјаја с поља, поред све своје јачине спољашње, она је изнутра болесна, јако болесна. Скоро бисмо рекли, да је и криза ту близо. И цар Вељем као да то добро види и осећа. За то би и хтео, ако је икако могућно, да бар кризу донекле одгоди. Сад је питање, колико ће у томе успети. Може бити, да ће се латити и радикалних, али може се латити и палијативних средстава. Лати ли се радикалних средстава, он ће и саму кризу отклонити; хоће ли да се послужи палијативом, само ће кризу ускорити и онда ће бити: шта коме бог да. Јер једно је истина: немачки радник не ће од својих захтева попустити. Он иште оно, што му треба да живи као човек. Он је данас на чисто, да умире постепено, и за то је готов да умре у један пут. Њега ништа не веже за овај живот, и за то је у стању, да мирно и хладно сваки час раскрсти са тим животом. Страшно је изићи таквом противнику на мегдан! Ту палијативна средства не помажу, исто тако, као што није помогао закон против социјалиста и као што нису помогле најстрожије примене тога закона.

Колико је јак и снажан немачки радник, то ћемо, може бити, за најкраће време видети.

Политички преглед.

Немачка и Француска. У неким политичким круговима говори се да ће се састати немачки цар и председник француске републике, те би тако могло настати зближење између те две државе. Руски лист „Ђен“ пита, на каквој би основи могло почивати зближење Француске и Немачке. Да ли на основи државног социјализма, у ком је Вељем II. даље отишао од „железног канцелара“, па одговара да и Французи раде на решењу социјалног питања, они су много учинили и сада још раде за то, да се обузда експлоатација пролетаријата. То је свето дело, које може донети и душевно сједињење и зближење највећих држава и непријатељских народа. Али такво уједињење и зближење не може још уништити непријатељство међу целим народима, не може учинити, да се заборави крви материјални интереси овога или онога народа. Та који народ ради тога заборавља на своје народне тежње, на своју повест, а особито недавну повест; у овом пак случају недавна повест Француске и Немачке може бити само извор непријатељства и распре међу овим народима а не извор мира. За тим вели исти лист: Сада се Европа налази у развитку народне идеје, те неће тако скоро изаћи из те фазе развитка. Европа је скоро ступила у ту фазу: још недовршено сједињење Италије, ослобођење Грчке, сједињење Немачке, ускрснуће словенскога, ирскога, јерменскога па и финскога питања тек се тако рећи јуче збило. Је ли дакле могуће, пита руски лист, у овој епоси и при таком настојању Европе озбиљно зближење Француске с Немачком, па одговара: Не! Француска се неће све дотле помирити с Немачком док не добије натраг своје земље Алзацију и Лорену. Али Немачка неће драговољно предати ове две покрајине, то је физички немогуће. Па када би их и предала не би на то државни сабор пристао“. После овог разматрања закључује руски „Ђен“, да ако се баш састану Вељем II. и Карно, то ће тај састанак имати цел, не да зближи те две државе ради рата већ ради мира. Немачки цар хоће да наниje капљу уља на ране француског народа, он хоће да за неко време угаси пламен идеје „реванжа“, како би могао мирно уређивати своје домаће послове у Немачкој, којих вазда има. У том случају жели исти лист немачком цару добар успех.

Путовање руског царевића у Цариград. „Цариградска Агенција“ јавља да се у портиним круговима говори, да са свим није извесно, хоће ли руски царевић наследник долазити у Цариград. У дипломатским круговима мисле се, да царевић не ће доћи. Чује се, да је турски посланик у Петрограду питао ових дана, по што је цар примио позив султанов за царевића, кад ће царевић доћи, колика ће му бити свита итд., како би се могле учинити у Цариграду потребне припреме. Цар је одговорио, да не зна да ли не ће царевићев долазак: бити ствар незгодна и деликатна док се не расправи питање о патријарху. Савезна штампа се јако радује, што ће пут руског царевића у Цариград бити одложен, те би хтели том одлагању да дају политичка мотива; но као да ће најглавнији разлог одлагању бити, што се колера шири сада у правцу према Цариграду.

Енглески парламенат отвориће се 13. новембра. Гледстоновци и с њима удружени парнелити спремају се на жестоки отпор против унутрашње консервативне политике. Либерални вођи већ су отпочели чарку својим беседама у којима узимљу ону натрагу у Тапрерију као оружје за своју борбу. Те њихове беседе сматрају се као предигра великој акцији коју ће Гледстон око 20. октобра отпочети у Мидлотијану, где намерава говорити четири велике политичке беседе. И Херберт Гледстон, најстарији син Гледстонов, придружио се беседницима од прошле недеље: Морлију, маркизу Рипону и Хершлу. Он је при отварању клуба говорио о социјалном питању и рекао је, да је већ време да односи између великих радничких класа и политичара постану интимнији, уардинији и симпатичнији. У стара времена биле су радничке класе занемарене. Херберт мисли, да би се уз њихову припомоћ могла расправити повољно по народ велика радничка питања.

Јерменско питање. У палати Илдизу заседава нарочита комисија која је одређена да већа о јерменским стварима. „Дели Њус“ јавља да је председник те комисије, Дервиш паша, добио од јерменског револуционарног одбора у Цариграду једно писмо с претњом, да ће бити убијен на сред улице, ако и од сад буде саветовао султану да не послуша захтев јерменских поданика. Ово писмо учинило је у двору врло неповољан упечатак.

ДОПИСИ.

Вршац, 28. септембра. Румен стида мора да нас подиђе кад само и замислимо у каквим се рукама наши манастири те свете задужбине наших старих данас налазе.

Да је наша зебња за опстанак наших светих обитељи основана, ево вам наводимо два случаја која се ових дана код нас десише. У четвртак 27. ов. мес. држао је епархијски администр. одбор ванредну седницу и скинуо је са управе манастира Месића архимандрита и настојатеља Корнелија Живковића, јер је истрагом доказано да по манастиру његова гђа куварка жари и пали; да је манастирска шума са преко 1600 комади најлепших дрва у току овога лета покрадена и због других још неуредности. А шта би овај св. отац тек чинио, да се н. пр. дочепао тамишке дијецезе са она два богата манастира?

Други је случај о ком вас мислим известити тај, да је Вршац имао прилике видети једног у мантији бећара како без стида и срама на најскаредније начин тера кера. Овај братац у мантији зове се Емфилопије Михајловић јеромонах и намесник манастира св. Ђурђа. А дошао је са још неком мокром браћом из тамошње околине и са сином настојатеља игумана Канонима Ђорђевића, вајним ђаком трговачке академије. Па знате у какве се локале кретала ова братија? У последње биртије куд поштен свет не одлази.

Кажу да је интересантан био гранд-ручак што га је у уторак 25. о. м. давао отац намесник у почаст извесним особама у једном „заводу“. Шта више њега није женирало, да у друштву таквих особа преко вароши у свој хотел иде. Преко дана се

ЛИСТАК.

СТАРИЦА.

ЦРТА ГИ ДЕ МОПАСАНА.

Шта може бити дражесније од старице, која је некад била лепа, кокетљива, бајна и која је и у старим данима умела увек да остане кокетљива, но већ на свој, старачки начин?

Ако је млада жена бајна, то зар не усхићује човека така старица? Находећи се уз њу, не осећаш ли нешто неопредељено, налик на љубав — не према оном, што је она сад, већ према оном, што је била? Не осећаш ли истинске нежности, нежности фине, пуне страхопоштовање, наклоности и неког сажаљења према тој жени, у којој је некад живела друга, сад већ заборављена, умрла, коју су љубили, о којој су сањали, за коју се борили, која је била узрок, да толика млада срца страдају и пате?

Они, који збиља љубе жене, љубе их већ по самом томе, што су оне женске; они, који не могу да без особито пријатног чуства гледе на малене, кокетљиве увојке на челу, на једва приметне мењице, које покривају нежне усне, на лаки осмејак и пријазност у оку, — они, који би хтели да љубе све жене — не једну, него све, ти не могу обожавати таку старицу.

Старица већ више није жена; али она олицетворава собом сву прошлост њезину, она спада некако у ред онога, што за нас представља леп старинарски предмет, који нас потсећа на целу прошлу епоху. У њезиној седини, која јој даје слободан говор, може она да говори смело о свему: о оним тајанственим и драгим стварима, које остају тако рећи вечном тајном међу младим женскињама и нама, о оном чаробном говору без речи, којега су пуни погледи и осмејци, кад се сретнемо с њима, не обзирући се на то, ко су они, а ко ми. Често, кад се млади сретну једно с другим, било то на улици, или на степеницама, у гостионици, омнибусу, или ма где — њихови погледи, пресекавши се међу собом, изазивају тренутну појаву узајамне привлачности, па се вели, да нека невидовна веза посредује између једног и другог.

Но о таким стварима млад свет не говори. — Старица пак може да говори о свему, може да говори без бојазни, да ће је ко прекорети са нечедности, као што би млада женска окривљена била, — и какву особену насладу представља собом таки разговор са поштеном старицом о радостима и заносима срца, разговор полугласан, а речи полу завијене.

И оне, старице, по чешће се упуштају у таке разговоре, спомињући са задовољством прошла времена . . . О љубави говоре снисходљивим, благим тоном матере, но од времена на време слети са њихових уста по који жарки изражај, жива фигура, смело суђење или оштра шала, кроз коју провирује напудерисана грација прошлог времена.

Ако су уз то још и кокетљиве — а женска мора свагда да буде така — то од њих веје особита драж, управо као да се у њима сачувала есенција свију финих аромата, којима се обасипале у прошлом животу. Од њих веје мирис poudre de Florence, и у вами често понекне жеља да их узмете за старачку руку, белу и мекану, и сећи се њој са дугим, дугим пољупцем у знак страхопоштовања према угаслом, но некад живом чару њезином.

* * *

Али нису све старице таке. Има старица одвратних, које у место да на измаку свога века постану доброћудне, мање надувене а више природне, оне баш напротив постану зле. И скоро увек оне жене, које су у младости мало или ни мало љубљене биле, те у старости постану натмурене, надувене, набусите, гунђале, као нека вечна стража стране невиности . . . И с тога, кад се сретнеш са старицом истински привлачивом, вели се, да је она, на уштрб других, сместила у себи све чари, — и, познавајући је и љубећи је, осећаш уједно истинско сажаљење ради тога, што није више у оном добу, кад би у твојој души могла побудити и чуство друге одности.

И како смо тек дужни ценити то, што је вазда остала чаробном! Она је прошла онај страшни доживљај, какав само може да постигне живо биће: она је остарела.

Жена је створена за то, да љуби и да буде љубљена. Има ли у свету бића, које би имало више силе, више чари, више власти, више блеска, него лепа жена, у пуном цвету своје красоте? Све је њено: људи, њихова срца и њихова воља. Она царује самовласно већ са самим фактом свога бића, без труда и бриге, у свој пуноћи гордости и радости.

Па је ли чудо, што се онда она привикава, на обожавање, као што се мало дете привикава дисању, као што се младо тиче привикава летењу? У том њезином животу, свагда, и ма где она била, и ма се што десило, она носи у себи сазнавање моћи своје лепоте, чуство задовољства у том, што је лепа; осећање задовољене гордости . . .

Али ето, од ње се мало по мало удаљавају. Она, која је била све, сад већ више није ништа, ништа друго — до ли старица, биће на изласку свога битисања, којем је закон времена у човечијој му задаћи поставио крај.

Она међу тим још једнако жива и може дуго живети, али јао! — о њој се већ вели само то: „како је некад била лепа!“

Онда је мора или нестати или се борити, а у том случају нека се потруди, да — ма и путем усиљавања — постане тако пријатним и тако ретким бићем: очаравајућом старицом.

С француског превео Вљ.

кале са цигаром у усти са осталом пијаном браћом извезао. А можда би још и даље продужио, да није све то сазнао владика Нектарије, те је ове весељаке полицијом дао растерати. Преподобни Емфилопије вели, да то њему није првина да на тај начин тера кера; он је, вели, за време владике Бранковића то исто и по Темишвару чинио, само не у мантији, већ у цивилу, и да се он ни чега не плаши, јер је он љубимац патријарха Бранковића! На здравље! Ако ће ко запитати: па одкуд новци, ми му ево по речма самога Емфилопија одговарамо: продао сам један вагон жита, па ћу и да га потрошим. Владика Нектарије известио је патријарха а шта ће патријарх учинити са својим љубимцем, да ли ће га произвести за виши чин, идемо да видимо. **Раја.**

Вести из места и са стране.

Избор градских заступника у Ср. Карловци. У прошлу среду и четвртак били су избори градских заступника у Ср. Карловци. Листа суспендованог градоначелника добила је у првом изборништву 14, а у другом 42 гласа, дочим је њему противна листа продрла у првом изборништву са 23, а у другом са 198 гласова.

† **Јоца Видаковић.** Као што нам из Карловаца јављају, умр'о је онде Јоца Видаковић, писар у народној канцеларији. Покојник је био добар друг и искрен пријатељ. Оставио је за собом нејаку дечицу и ожалошћену супругу. — Лака му црна земљица!

Како човек долази до почасног грађанства. Пишу нам из Петроварадина: „Наше ново заступство изабрало је у прошлу среду бившег владиног повереника дра Владимира Николића за почасног грађанина града Варадина. Немам ништа ни против избора тога ни против саме изабране личности, али питам: како је до тога дошло, да г. Николић постане почасним грађанином наше општине? То ћемо наћи у допису из Петроварадина у званичним „Народним Новинама", што је изишао у 234. броју истих новина. Ту се између осталога вели и ово: „Ко се је занимао за интересе ове општине, ко је пратио рад тога племенитога мужа, ко је посматрао, колико се брижљиво стара, да зацели толике грдне ране, што их јој у материјалном погледу зададоше последње године, тај ће се само веселити овоме чину признања, што га је тако сложно извело свесно заступство петроварадинско." — По овоме изгледа, да су „прошле године" криве, што је наша општина била већ на рубу пропасти, а никако онај човек, кога су нам за начелника наметнули. Да богме, треба нам наметнути рђава и несавесна начелника, па онда тога човека годинама подржавати у рђавом и несавесном му раду, годинама треба не освртати се на наше тужбе, на наше јаде и невоље, и најпосле, кад влада нема више куда, да се изашиље повереник, да спасава, што се још спасти може. Сад је само још требало, да овај није вршио своју дужност! А вар би се смело и претпоставити, да државни чиновник, изаслат као повереник, да извиди у чему је зло, па онда то зло да уклони — да не врши своју дужност? И ми просто на просто велимо, да је г. Николић само своју дужност вршио. Но друго је питање: је ли морало до тога доћи, да му се наметне та дужност? Није. Да су више власти вршиле одмах с почетка своје дужности и да се нису у званичним „Народним Новинама" у своје време певали славопоји бившем начелнику, не би ни петроварадинска општина материјално пострадала, нити би г. Николић дошао у тај мио положај, да постане почасни грађанин наше општине. Али, то је данас општи ред."

Несрећан случај. Пишу нам из Врдника: „Више пута у „Застави", а и у другим листовима, видимо, где се довикује: „Матере, пазите на децу!", „Родитељи, чувајте малу децу!", па ипак поред свега тога доста често чујемо по какав несрећан случај, да је неразумно мало детенце постало жртва небриге материне, непажње родитеља. Доцкан је после кукати и јаукати, кад је зло већ наступило. Али се за то треба узети у памет, треба се усаветовати бар несрећним примерима других, те са озбиљне стране узети горње савете. Особито матере треба да буду опрезне према нејакој и неразумној деци, јер оне бодром пажњом и чувањем моћи ће многу несрећу и опасност од своје деце отклонити. Такав несрећан случај десио се пре два три дана и овде код нас у крњавору манастира Раванице (Врдник). Жена честитог ратара Филипа Коларевића кувала је пекмез од шљива. Око ње се играло мушко дете од својих 5 година. Док се она одмакла некуд, дете дочепа за суд, у ком се пекмез кувао, повуче га себи и несрећа би готова: сав кључали пекмез изручио се на кукавно дете. Врисак детињи дозвао је матер, али доцкан! Услед задобивених рана, после 3—4 дана, дете је у највећим мукама издахнуло. Може се мислити, како је тим несрећним родитељима, који само још једно мушко дете имају, па тек матери, чијом се непажњом несрећа и догодила! Али је све то узалуд! Дете је већ сарањено. Опет велимо: Родитељи, матере, пазите на децу!" —ш—

Спомен браћи Недићима. Одбор за подизање споменика браћи Недићима послао нам је овај позив: „Драги брате Србине! С радошћу вам јављамо, да смо, благодарећи Богу и родољубљу васколиког Српства, које нам материјално поможе, своју циљ постигли. Ми смо подигли споменик храбрим дринским борцима: браћи Недићима и њиховим три стотине (300) друга. Откриће споменика и свечани пренос костију браће Недића и њихових другова са бојишта к ман. Чокешини извршиће се 7. октобра ове године, по утврђеном распореду. Вас, као родољуба, позивамо, да тога дана изволите доћи на ову свечаност, с којом Српство са видним знаком (споменником) одаје благодарност својим славним јунацима."

Уништавање Српства у Босни и Херцеговини. Професор Јаков Смодлака, родом из Сњета, Србин римокатоличке вере, који је пуних девет година деловао као професор на државној гимназији у Сарајеву а летос прогнан из Босне и Херцеговине, управио је ово дана у једном београдском листу отворено писмо на министра Калаја, те између осталога, ставља на министра Калаја ова питања: „Може ли поштен чиновник да брани сарајевску владу, која тајно заповеда директору сарајевске гимназије да буду изгнани из завода Божић и Скарић, православни ђаци, с тога што се усудише рећи своме професору, да су нетачне границе Срба и Хрвата у Клаићевој историји, уџбенику та сарајевску гимназију? Може ли поштен чиновник да брани управитеља сар. гимназије г. Неманића, који се усуди на професорском састанку да каже два и три пута православном катихети: у вашим предавањима не смете употребљавати израз српски језик? Може ли поштен чиновник да брани шефа просвете г. Кесту Хермана, који је писмено јавио професорском збору, да се не смеју давати ђацима као награде књиге: Певанија Змаја Јовановића и Поменик знаменитих људи од М. Ђ. Милићевића (уз то је забрањено гим. ђацима читати Радичевићева, Јакшићева и Прерадовићева дела)? Може ли поштен чиновник да брани сарајевску владу, која се је преплатила на велик број екземплара „Нашег Доба" и пештанског „Српског Дневника", одредивши по неколико екземплара за ђаке учит. школе и богословије у Сарајеву? Може ли поштен чиновник да брани владиног саветника и шефа сарајевске полиције г. Беркса, који је ухапсио неколико Срба сарајевских зато, што нису хтели по вољи полиције сведочити, да одбране скаредно дело једнога полицајца? Може ли поштен чиновник да брани сарајевску владу, која свршеним богословима даје по 200 фор. награде, што су били њени вешти шпијуни? Може ли поштен чиновник да брани сарајевску владу, која по кафанама поставља православне судије, који шпијунишу што српска браћа говоре? Може ли поштен чиновник да брани сарајевску владу, која омаловажава министарску наредбу од 6. октобра 1879. год. правећи све могуће сметње и православним и католичким свештеницима, који уче хришћанској вери оне Мухамедовце, који желе да пређу у прадедовску веру? Зар није због тога био ухапшен прошлог месеца свештеник Радаковић из Високог? Може ли поштен чиновник да брани сарајевску владу, која ствара чиновнички пролетаријат, постављајући чиновницима ђаке, који су свршили други или трећи разред гимназије или трговачке школе? Може ли поштен чиновник да брани сарајевску владу што издаје таке наредбе, које могу лако да деморалишу људе, који су постављени да васпитавају срп. православне свештенике? Ево што је тајно наредила вис. зем. влада ректору богословије: „Ако би руски конзул дошао у завод, треба да му покажете врата; ако се пак он буде жалио на ваш поступак, ми ћемо му одговорити, да ћемо вас укорити". Може ли поштен чиновник да брани екселенцију г. Кучеру, који је преко свог изасланика заповедио професорима учитељске школе, да гледају кроз прсте на пријамном испиту католичким и мухамедовским ђацима, јер ће иначе Власи заузети сва учитељска места? Може ли поштен чиновник да брани екселенцију г. Кучеру, окружнога и среског предстојника, носиоце западне цивилизације, од којих је први предусрео православног учитеља овим речима: „идите на одређено место, где ћете или осветлати свој образ, или заглавити"; други: „срески је предстојник особа, коју ја веома поштујем; препоручујем вам да слушате његове савете"; трећи: „висока вас је влада поставила у овдашњој комуналној школи једино с том намером, да вршите један важан задатак, т. ј. да уништите српску православну школу". Што рече срески предстојник — то се на жалост и догодило."

Руски мужик, члан француске академије. Руски лист „Ђен" има брзојав из Париза, да је париска академија занатлијства и ратарства изабрала простога руског мужика, Сергија Тутова, за свога члана.

Путовање у сандуку. Онај подузетни бечлија, Херман Цајтунг, који је спакован у сандуку отпутовао из Беча у Париз, путовао је на исти начин лађом од Хамбурга до Лондона, издржавши на том путу четир дана у сандуку. Кад је једног дана изнешен са хамбуршког брода на Темзи велики неки сандук, изненадише присутне шест хитаца из револвера, који су долазили из једне рупе на сандуку. То је био Херман Цајтунг, који је од радости пуцао, и одмах за тим подиже се заклопац од сандука и Херман ускликну у обичајеној форми у Енглеској: „Hip! hip! Hurrah! for Old England!" Људи му помогоше да изађе из сандука, зачуђени, што виде само једног сиртног човека од четир стопе висине. Пошто је овога пута путовао као „сомот и свила", за чега је платио велику возарину, није доспео у конфлик са хамбуршком паробродском компанијом, као што је имао неприлике са железничким друштвом у Паризу, јер се онда нису „трошкови покрили" били, као сад.

Најстарији мухамеданац живи у селу Кавсловити близу Цариграда, а зове се Араб-Осман. Њему има сада 160 година, а још је сасвим чио и кремак. Султан му је ових дана дао пензију. Одавно се није чуло да је који човек доживео толику старост.

Вулкан уништио вароши. Вулкан Мувахоу у Никарагуји није већ од 10 година показивао никаква живота. Сада је ночео после силног потресања земље опет сипати, те је том приликом уништио пет околних вароши. Становници оставише своје разорене домове, те се преселише у друге крајеве.

За девојке, које се хоће да удају, изашао је у Норвешкој нов закон, по којем се не сме ни једна девојка удати, ако не зна прести, шити и кувати. Резултати су изврсни, јер сада тамо скоро све девојке у 16. години знају прести, шити и кувати. — Не би ли се и код нас могао увести такав закон?

Најмања књига на свету. У Падуји су штампали Дантово славно дело „Divina Comedia" у књижицу, која је тако малена, да се може носити о сатном ланцу. Слова су тако ситна, да се могу само читати на увеличавајуће стакло.

Трговина.

Нови Сад, 1. (13.) октобра. Од неколико дана овамо, опажа се на нашој житној пијаци нешто мало живље трговање; довоз је истина средњи, а биће да је и отуда, што је наш ратар заузет са јесењим усевима и другим радом. Међу тим цена је житу све напреднија, дочим је осталом зрновљу остала по старом. Наполица је у опадању. Данас бележимо цену: Жито 7 ф. — 7 ф. 10 нов. Наполица 6 ф. — Јечам 5 ф. 50—80 н. Зоб 6 ф. Кукуруз неокрушен 2 ф. 70—80 новчића.

На осталим нашим пијацама није се десило никакове промене, било у цени било у раду, већ је све остало по старом.

Време је све једнако лепо и топло.

*

Теча̑ј златног и сребрног новца на пешт. берзи од 1. октобра.

4% угарска златна рента — — —	101·75
5% „ папирна „ — — —	99·50
Дукати — — — — — — —	5·40
Наполеондори (20 франака) — — —	9·07
Немачке држ. марке — — — —	56.45

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ."

(Стигли 1. октобра у вече.)

Карловци. Синод ће бити 15. (27.) о. м. Између осталога претресаће се и примедбе угарске владе на саборске уредбе од год. 1879. У ствари избора темишварског владике, питање је хоће ли се сада избору приступити, пошто нема способних кандидата.

Задар. За далматинског намесника именован је фелдмаршалајтнант Давид, досадањи заменик команданта сарајевског кора.

Карвин. Рударски радници закључили су да не пристану на концесије већ и даље да остану при обустави рада.

Београд. Многи чланови главне скупштине исповедника евангеличке цркве у Угарској, стигли су амо железницом из Новог Сада. Министар просвете и изасланици од стране великошколске проф. колегије дочекали су их.

Мадрид. Комисија за то одређена предложила је, да се свима државама откаже трговачки уговор, где овај године 1891. истиче.

Рим. У јучерашњој министарској седници претресало се финанцијално питање. Министар финанција реферисао је, где се све може уштедити. Било је говора кад ће се избори за комору наредити. Идуће недеље донеће се о томе решење.

Турин. Градоначелник позвао је Криспија, да посети занатлијску изложбу, додавши, да ће му се том приликом и банкет давати у почаст. Криспи пристао је.

Флоренција. У почаст Кавалотију приређен је банкет. Кавалоти говорио је и жестоко је напао Криспија са последњег говора му. У истом је смислу говорио и Имбријани.

Хале. На социјалистичком збору било је 366 заступника, између њих 3 и из Аустро-Угарске.

Изјава благодарности.

Овом изјавом хоћу да изнесем на јавност редак пример хуманитарног дела једне српске општине, која је према својој учитељици човекољубиво се показала.

Многим мојим познатим пријатељима, а нарочито славним шк. властима нашим, познато је, да сам ја у тешку болест пала била. Да не би школска настава уштрба трпила, славна општина молска постарала се још у почетку моје болести за заменицу, а осим тога постарала се и за мене као оболелу учитељицу своју, и давала ми је за цело време двогодишњег боловања мога новчане припомоћи. Ја сам по неизказаном промислу божијем оздравила, и славна општина молска поново ме је за своју учитељицу примила, а славни епархијски шк. одбор ме је за сталну учитељицу и потврдио.

Овим не пропуштам како славној срп. прав. прав. општини молској, тако и славном епархијском шк. одбору Бачком, своју учтиву благодарност изјавити, а нарочито високопречасном и врлоуваженом господину Јовану Бороти окружном протопрезвитеру на ретком заузимању, као и врлопоштованом господину В. Пушибрку подпредседнику славног епарх. шк. одбора.

Ради признања свог, овим изјављујем, да ћу свагда настојати, да веловажном задатку мом, и то како у погледу саме наставе, тако и у целом понашању, овог примерног и човекољубивог дела, достојна се покажем.

У Молу, септембра 1890.

Даринка Берићева
учитељица,

РЕД ВОЖЊЕ

путничких лађа, важи од 28. септ. (10. окт.) до 19. (31.) октобра.

Из Новог Сада у Сланкамен, Тител: средом, петком и недељом у 5¼ сах. после подне.

Из Новог Сада у Сланкамен, Тител и потиске станице: петком у 5¼ сахата после подне.

Из Новог Сада у Земун, Београд и Оршаву: средом, петком и недељом у 5¼ сах. после подне.

Из Новог Сада у Будимпешту: понедељником, средом и суботом у 10½ сах. пре подне.

У Новом Саду 28. септембра 1890.

АГЕНЦИЈА.

Поправка.

У штованом листу „Застави" бр. 143. првог уврштења, у којем је броју учитељски стечај на новоустановљену мешовиту школу, у српској општини товаришкој — III. и IV. разреда отворен — са платом годишњом 300 фор., у име перовођства 50 фор. год. и повторне школе годишње 25 фор. итд. има новоизбрани г. учитељ осим овог, и слободан стан за сада са једном лепом собом и кујном, комором и лепом великом баштом, огрев (сламе) колико потребно буде.

На пролеће пак 1891. год. воља је овомесна црквено-школска општина још једну собу, шталу и шупу саградити. Надтицатељи имају се лично претставити и у св. криви појати.

У Товаришеву, 27. септ. 1890.

Председништво школ. одбора.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Овим се отвара стечај на упражњено место канцелисте I. реда код магистрата слоб. кр. вароши Новога Сада; са овим је местом скопчана плата 600 фор. и станарина 100 фор.

Место ово ће се доживотно попунити.

У случају да се услед попуњења овога места место канцелисте II. реда упразни, то се уједно отвара стечај и на место канцелисте II. реда, са којим је местом скопчана плата 450 фор. и станарина 100 фор.

Конкуренти имају способност по §. 19. I. зак. чл. год. 1883. исказати.

Осим знања државног званичног језика жели се знање српског и немачког језика.

Просиоци имају молбенице са сведочбама укључно до 3. (15.) новембра т. г. Пресветлом Господину Дру Виктору Флату великом жупану сл. кр. вароши Новога Сада поднети.

Из редовне седнице главне скупштине муниципалног одбора слоб. кр. вароши Новога Сада, држане 20. септембра (2. октобра) 1890.

Стеван Поповић-Пеција с. р.
градоначелник.

1—3

ПОМОДНА, ГАЛАНТЕРИЈСКЕ И БЕЛЕ РОБЕ
ТРГОВИНА
СТАНКОВИЋА И ШЉИВОВАЧКОГ
У МИТРОВИЦИ
потребује једног шегрта, који говори немачки има првенство. 1—3

Крчму (Einkehrgasthaus)
издаје Петар Крагујевић у Руми са целим намештајем под рачун Крчма има ове просторије: пространу салу и гостинске собе; у дворишту пак шталу, шупу, башту и куглану. 1—3

Др. ЈОВАН СТАЈИЋ
отвара своју
ОДВЕТНИЧКУ ПИСАРНУ
У ШИДУ
дне 15. октобра о. г. 1—2

Власник и издавалац Славко Свет. Милетић. Одговорни уредник Васа Милутиновић. Српска штампарија дра Световара Милетића.